

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Davidis de Spina ... Manuale sive Lexicon
pharmaceutico-chymicvm**

Spina, David de

Francofurti ad Moenum, 1700

[Tartarus]

[urn:nbn:de:bsz:31-127465](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-127465)

cuscut. ana ℥ij. *rad. apii fœn. aspar.* ana ℥ss. *polyg. q.* ℥j. *glyc.* ℥vj. *sem. cnici* ℥ib. *quat. fr. maj.* ana ℥ij. *hord. non excort.* p. ij. *sem. endiv. cicb.* ana ℥ib. *uv. pass.* ℥j. *prun. damasc.* No. xx. *flor. bor. bugl. viol.* ana P. j. *myrob. citr. cheb.* ana ℥ss. *rbab.* ℥iib. *ag. troch.* ℥j. *fol. sen.* ℥ib. *zing. cinam.* ana ℥j. *coq. f. a. in l. q. aq. ad 3. col. & expr. col. addendo sacch. opt.* ℥ij. *clarif. & coq. ad consist. syr. cui adde syr. ros. sol.* ℥iij. *Vid. corp. ph. p. 546. b.*

Syrupus de Tribus solut. *Zwelfff.*

R. Fol. sen. s. s. ℥vj. *rbab.* ℥iij. *ag. troch.* ℥ij. *tart. alb. ven. subtil. trit.* ℥j. *ol. tart. p. d.* ℥ij. *incis. saltem incidendis superaffund. ℥biv. aq. simp. ferv. factaq; macerat. loco tepido per biduum circiter f. dein colat. cum expr. express. clarif. species v. expressæ affusa aq. repetitè coq. donec omnis vis extr. sit colaturæ & express. junctim alb. ovi clarific. & ad ℥bj. leniter in vase terreo evaporent cui tandem jungatur superior infusio add. sacch. alb. ℥iib. paucis dein ebull. redig. in Syr. qui essent citri liq. n. ℥ij. aromatiz. *Vide corp. ph. p. 559. b.**

Syrupus violarum solut. *D. G. th. H.*

R. Flor. viol. rec. ℥bij. *crem. tart.* ℥ib. *sem. fœn.* ℥iv. *cinam. zing. alb.* ana ℥vj. *caryoph. galang. rad. ireos an.* ℥ib. *sen. s. s.* ℥bj. *coq. in aq. viol. col. ℥xij. adde sacch. ℥bvj.* *F. S. Vid. corp. ph. p. 559. b.*

Syrupus Zibegarum *P. A. R.*

R. Fol. sen. s. s. ℥iv. *zibegar. s. uv. pass.* ℥j. *zing. ℥j. aq. font. q. l. in f. h. 24. dein ebull. & expr. & cum sacch. ℥bij. coq. & F. Syr. qui aromatiz. cinam. ℥j. *Vid. corp. ph. p. 559. b.**

Tartari Crystalli *Lemery.*

In multa aqua tri albi quantum voles ebulliat, quousq; totum solutum fuerit; liquor calidè per manicam Hippocratis in vas terrenum coletur, mediaque humiditatis pars

pars ad ignem evaporet; deferatur vas in locum frigidum ibique per 2. 3. dies relinquatur, ad latera, exigui concreſcent cryſtalli, quos ſeparabis; Reſidua humiditatis dimidia adhuc pars evaporetur, ac in cellam vinariam vas, ut antea, deferatur, novi concreſcent Cryſtalli, donec Tartarum omne ſit extractum, ita pergendum, ſiccandi ſole cryſtalli, atq; ſervandi. *Vide corp. ph. p. 310. b.*

Tartarus Emeticus *Münſichti.*

℞. *Acidi Tartari ſubtiliſſime pulveriſati, Croci Metallorum abſinthiaci* ana ℥ij. Bene permiſce in phialam inmitte, & *aq. Benedict. noſtra Serpilla* ℔ij. affunde, optimè teſtum & obligatum tribus aut quatuor diebus in arena calida poſitum, ſæpiùs move, ut acidum Tartari perfectè ſolvatur; Poſtea ita calidum per manicam filtra juxta artem ut Crocus metallorum à ſolutione bene ſuperatus in illa remaneat, Solutionem verò, quæ clarificata pertransit, in locum frigidum & cryſtalliſandum tranſfer. Tùm cryſtallos hoſce Tartari imprægnatos exime, ſiccatoſque & pulveriſatoſ ad uſum reponere.

Emeticum eſt præſtantiſſimum, in omnibus diuturnis & obſtinateſ morbis. *Vide corp. ph. p. 312. b.*

Tartarus emeticus *Marggravii.*

℞. *Vitr. antim.* ℥j. *nitri.* ℥ij. pulver. M. & in crucib. deton. materiæ pulveriſatæ adde *ſal. tart.* ℥j. aq. ℥ix. M. & coq. in vaſe ferreo ad total. conſ. aquæ, pulveriſa & cum aq. ferv. extrah. filtra, quod in filtro relinq. eſt vitr. ant. quod ſicca & ſerva colat. v. evapora ad ſiccit. tum relictam maſſam ſuper latere albo ſicca & in vitro bene clauiſo ſerva deſis à DS . adj.

Tartarus emeticus *Ludovici.*

℞. *Croc. met. opt. edulc. tart.* an. p. æq. inf. in, aq. cal. p. 3. d. in loc. cal. agit ſæpius dein, coq. ad tart. ſolut. filtr.

filtr. calide permittit filtrat liq. exhalare ad dimid
dein reponere ad crystallifand. quod Spat. 24. h. fit
dosis à gr. $\frac{1}{2}$ ad 1v.

Tartarus emeticus *Hoffmanni*.

℞. vitr. ant. p. nitr. corr. ℥ij. niri ℥℥m. deton. in crucib.
mater. calcin. flava subtil. pulv. cui adde sal. tart. ℥ij.
aq. Simp. ℥℥℥. coq. ad siccit. massa sicca denuo solve
in aq. Sol. filtr. & à pulv. sepat. quod denuo ad sic-
cit. Sal. tart. evap. huic. Sal. tart. emet. in still. guttatim
Sp. virt. usque dum nulla effervesc. percip. massa ex-
siccata asserv. dosis à ℥i. ad. ℥℥.

Tartarus emeticus *Brandenburg.*

℞. Cryst. tart. vitr. ant. aut. croc. met. ana ℥j. inf. in ℥vj. aq.
pluv. aut. fluo. limp. st. in dig. cal. leniss. per bid. postea
ebull. ut tart. solv. tum ferventem adhuc ocyus per
ch. empor. trajice ac tartarum refrigerata aqua in
fundum secedentem depleta aqua collige, siccatum
in pulverem subtiliss. terendo comminue.

Tartarus solubilis *Lemery.*

Pulverisa & accuratè commisce *crystallorum Tartari*
℥vij. cum Salis Tartari fixi ℥iv. hanc mixturam ol-
lae terreae vernice illita inde, affusisque ei aqua com-
munis ℥℥ij. vel circiter: curato, ut leniter per ho-
ram dimidiam ebulliant. hanc que decoctionem re-
frigeratam filtra & ad siccitatem usque evapora, su-
pererit, refidebitque in fundo, Sal album pondere
℥xj. cum ℥vj. id in phiala servandum.

Aperit, alvum movet, valet ad Cachexiam, hydropem,
omnesque morbos ab obstructionibus oriundos, exhi-
betur à gr. 10. ad. ℥ij. ex jusculeo aliove conveniente
liquore *Vide corp. ph. p. 311. b.*

Tartarus Chalybeatus *vel* *realis Lemery*

Pulverisa ac commisce egregii $\square$ albi ℥℥j. cum rubi-
ginis

ginis ferri ℥iij. Hanc mixturam ebullire facito, in ferreo cacabo cum aquæ pintis 5. vel 6, per horam dimidiam. vel donec solutum fuerit Tartarum, per manicam Hippocratis liquorem calidè trājicito, hinc eum requiescere in olla ferrea vel terrea per horas 10. aut 12. permittito, ad ollæ latera & in ejus fundo crystallos fusco colore præditi concreſcent, liquorem per inclinationem effunde, eosque collige in eadem olla igni admota. mediam circiter liquoris partem evapora, hinc ut prius requiescere permittite crystallosque collige in hiis evaporationib⁹ & crystallationibus quousque totum tuum extraxeris Tartarū perge: crystallos Soli siccandos manda, atque serva. Optimum remediū præbent in jecoris Mesenterii, & splenis obstructionibus, usurpatur in cachexia, Melancholia & febre quartana, exhibetur à gr. xv. ad ℥ij. ex jusculo aliove conveniente liqore. *Vide corp. ph. v. 311. b.*

Tartarus Martialis Solubilis Le Mery.

Fictili ex glarea vel vase vitreo *Tartari solubilis ℥iv.* & *Tinctura Martis* descriptionis nostræ ℥xvj. inde vas arenæ superpone, igneque lento adhibito liquoris humiditatem, quousque refederit niger pulvis evapora, hunc in probè obturata phiala serva, ejus ℥viiij. percipies. Hoc Tartarum martiale iisdem cum martis Tinctura præditum est viribus, obstructiones omnes referare valet, sic eò uti poteris felici cum successu in Cachexia, hydrope, mensium retentione, & doloribus nephriticis, nec non in urina suppressione. Datur à gr. 10. ad 3. dimidiam ex jusculo aliove liqore convenienti, vel in tabellis. *Vide corp. ph. p. 11. b.*

Tartarus Emericus Solubilis Le Mery,

Crystallos ♁ *pulv.* ℥iv. vitreo vasi inde; huic *spir. urina* ad

ad digitorum 2. supereminentiam affunde, exigua orietur ebullitio, quia crem. Tartari in urinæ spiritu solvetur; solutione peracta, ei *vitri Antim. subtiliss. pulv.* ℥j. & aqua ℥viiij. vel x. adde, ebulliant omnia simul igne arenæ per horas 7. vel 8. & prout aquam in vase contentam consumi videbis, novam affunde, liquorem postea filtra, ejusque humiditatem omnem igne arenæ lente evapora, residuebit pulvis gryseus ad albedinem vergens ℥ij. pondere, quem in probè obturata, phiala servabis.

Emeticum præbet minimè volentum, datur à gr. 4. ad 15. ex juscuro. *Vide corp. ph. p. 313. b.*

Tartarus Vitriolatus Lemery.

Olei Tartari per deliquium parati quantum voles cucurbita vitreæ inde: *Spir. D. li rectificatum paulatim effunde* maxima orietur effervescencia, affusionem hanc continua, quousque nulla amplius fiat effervescencia, cucurbitam, tunc arenæ impone, omnemque humiditatem igne lento evapora supererit albissimum sal, quod in probè obturata phiala servabis.

Aperiens est præstantissimum, datur à gr. 10. ad 30. parùm etiam purgat, exhibetur in Melancholia hypochondriaca, febre quartana, Scrophulis omnibusque affectibus in quibus referandi meatus, urinæque ciendæ veniunt. *Vide corp. ph. p. 339. b.*

Tartarus Vitriolatus Tackenii.

x. *D. li crudi q. s.* In aqua soluto affunde sensim & tamdiu liquorem sive *o Tartari*, donec non amplius turbatur solutio.

Quod punctum saturationis cum tædio reperitur unica etenim guttula superantis vertit misturam, aut in vitriolum, aut in Alkali. Hoc ritè factò, coagula liquorem in crystallos splendentes. *Vide corp. ph. p. 82. b.*

Tarta-

Tartarus Vitriolatus *Antimonialis Zuvelff.*

℞. *Flor. Antim. alb.* ℥ij. *Crem.* ℥. ℥iv. Coquantur in ℥. q. aq. simpl. repetitis vicibus, ad omnem virtutis profectionem. Colaturæ omnes calidæ filtrentur per chartam Emporeticam; Cum hoc verò decocto solvatur *Sal. Tartari* ℔bj. Et ad pristinam Salis consistentiam & siccitatem leni exhalatione aquositate, reducatur. Huic porro *Sali, Essentia Antimonii impragnato*, insilletur pedetentim & guttatim: *Spiritus Vitrioli vel Sulphuris* q. l. pro sufficienti saturationi salis, Hinc exsiccetur massa salina, ac denuò solvatur aquâ simplici, filtretur & leni evaporatione aquositas, vitreo in vase, ad salinam siccitatem, reducatur, ac usui asservetur. *Vide corp ph. p. 344. b.*

Tartarus Vitriolatus *Solutivus Zuvelfferi.*

℞. *Rad. Mechoaca alb.* ℥j. *Asari* ℥vj. *Hermodact. Rhabarb.* an. ℥v. *Crem. Tartari* ℥vj. Incisa & contusa crassiusculè coquantur in ℥. q. aquæ simplic. repetitis vicibus affusæ, quousque omnes virtutes extracta sint. Decoctiones & colaturæ collectæ ac junctim cum albuminibus ovorum probè clarificentur & filtrentur. *Hoc cum decocto clarificato & filtrato solvantur Tartari Vitriolati* ℥iv.

Et leniter humiditatis, seu aquositate evaporatione vitreo in vase, ad pristinam salis siccitatem & consistentiam reducatur, usuique asservetur. Operatur resolvendo, & educendo, per inferiora, feliciter. *Vide corp. ph. p. 345. b.*

Theriaca febrilis *Minsichti.*

℞. *Spec. febrifug. nost.* ℥iij. *Cons. Absinthii pontic.* *Card. bened. flor.* *Centaur. min.* ana ℥ij. *Theriac. Andram.* an. ℥i℔. *Corn. Cervi* sine igne calc. *Diaphoretic. min.* *Zingiberis alb.* ana ℥iij. *Spec. Diamoschi dulc. diambra* ana ℥i℔. *Campore in Spir. Angelice diss.* an. ℥℔. *Misc.* & cum *Rob. Sambuci* fiat electuarium. Curat